

स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजने
अंतर्गत विभागीय व जिल्हा स्तरावरील
विक्री प्रदर्शने आयोजित करणे व जिल्हा
व तालुका स्तरावरील कायम स्वरूपी विक्री
केंद्रे बांधणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पणन-२००८/प्र. क्र. ७३८/ योजना-१
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक : २७ फेब्रुवारी, २००९

प्रस्तावना:-

ग्राम विकास विभागामार्फत १९९९ पासून दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील व्यक्तींचे जीवनमान उंचावून देशातील प्रगत तंत्रज्ञान सोप्या पृथक्तीने त्यांच्यापर्यंत पोहोचवून त्यांना रोजगार मिळवून देऊन त्यांचे उत्पादन किमान रु. २०००/- प्रति महा इतके व्हावे, या उद्देशाने स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजना (७५% केंद्र व २५% राज्य पुरस्कृत) योजना राबविण्यात येत आहे. यामध्ये स्वयंसहायता गट / स्वरोजगारी यांना व्यवसायाभिमुख प्रशिक्षण देण्यात येते. तसेच त्यांना व्यवसायासाठी अनुदान व कर्जही उपलब्ध करून देण्यात येते. या स्वरोजगारीने तयार केलेल्या वस्तुंना हक्काची बाजारपेठ मिळणे आवश्यक झाले होते, या उद्देशाने शासनस्तरावर प्रत्येक विभागीय व जिल्हा पातळीवर विक्री प्रदर्शने आयोजित करण्याचा आणि जिल्ह्याच्या व तालुक्याच्या ठिकाणी कायमस्वरूपी विक्री केंद्रे उभारणीचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्या अनुषंगाने दिनांक १८ सप्टेंबर, २००८ रोजी औरंगाबाद, येथे झालेल्या मंत्रीमंडळ बैठकीत खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आले आहेत.

२. शासन निर्णय:-

अ) महालक्ष्मी सरसच्या धर्तीवर स्वयंसहायता बचत गटांच्या उत्पादित मालाची विक्री व प्रदर्शनासाठी विभागीय व जिल्हास्तरावर दरवर्षी विक्री प्रदर्शने आयोजित करण्यात येतील. (विभागीय प्रदर्शनासाठी प्रत्येकी रु.२५.०० लक्ष व जिल्हा प्रदर्शनासाठी प्रत्येकी रु.१०.०० लक्ष प्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात येईल).

ब) राज्यस्तरावर दरवर्षी आयोजित करण्यात येणाऱ्यां महालक्ष्मी सरस प्रदर्शनासाठी रु.५०.०० लक्ष अर्थसहाय्य देण्यात येईल.

क) स्वयंसहायता गटांच्या उत्पादित मालाच्या विक्रीसाठी तालुका व जिल्हास्तरावर कायमस्वरूपी विक्री केंद्रे बांधण्यात येतील. संपूर्ण राज्यात ही योजना ३ वर्षांत पूर्ण करण्यात येईल. त्यासाठी जिल्हा केंद्राला प्रत्येकी रु.५०.०० लक्ष व तालुका केंद्राला प्रत्येकी रु.२५.०० लक्ष देण्यात येतील. या विक्री केंद्रांची मालकी जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणांची राहील. स्वयंसहायता गटांना ही केंद्रे रोटेशन पृथक्तीने (प्रत्येक गटास जास्तीत जास्त २ आठवडे कालावधी पर्यंत) उपलब्ध करून देण्यात येतील.

३. अंमलबजावणी कार्यपद्धती :-

(अ) विभागीय व जिल्हास्तरावर दरवर्षी विक्री प्रदर्शने आयोजित करणे:-

१. दरवर्षी प्रत्येक महसूली विभाग स्तरावरील विभागीय व जिल्हास्तरावर विक्री प्रदर्शने आयोजित करण्यासाठी प्रदर्शनाची कालदर्शिका संबंधित विभागीय आयुक्त यांनी निश्चित करून शासनाच्या मान्यतेसाठी सादर करावी, व निधीची मागणी करावी. राज्य स्तरावरील

महालक्ष्मी सरस विक्री प्रदर्शन दरवर्षी डिसेबर - जानेवारी महिन्यात आयोजित करण्यात येते, तो कालावधी लक्षात घेऊन विभागाची व विभागातील जिल्ह्यांची कालदर्शिका निश्चित करण्यात यावी.

२. विभागीय विक्री प्रदर्शन व जिल्हा स्तरावरील विक्री प्रदर्शन उपरोक्त खर्चाच्या मर्यादित आयोजित करणे आवश्यक आहे. अधिक झालेल्या खर्चास कोणत्याही परिस्थितीत मान्यता देण्यात येणार नाही, याची नोंद घ्यावी.

३. विभागीय मुख्यालयाच्या ठिकाणी व जिल्हास्तरावरील आयोजित करावयाच्या विक्री प्रदर्शनामध्ये लगतच्या जिल्ह्यातील जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणांशी समन्वय साधून लगतच्या जिल्ह्यातील स्वयंसहायता बचत गटांनाही सहभागी होण्याची संधी देण्यात यावी.

(ब) स्वयंसहायता गटांच्या उत्पादित मालाच्या विक्रीसाठी तालुका व जिल्हास्तरावर कायमस्वरूपी विक्री केंद्रे उभारणे :

१. स्वयंसहायता गटांच्या उत्पादित मालाच्या विक्रीसाठी तालुका व जिल्हास्तरावर कायमस्वरूपी विक्री केंद्रे उभारण्याबाबतचे प्रस्ताव सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या तांत्रिक मान्यतेसह राज्य शासनाकडे मान्यतेसाठी पाठविण्यात यावेत.

२. या तालुका व जिल्हास्तरावरील कायमस्वरूपी विक्री केंद्राचे बांधकाम शासनाने मान्य केलेल्या आराखड्याप्रमाणे (**Type plan**) करणे बंधनकारक राहील.

३. कायम स्वरूपी विक्री केंद्र उभारणीसाठी जागा शक्यतो शासकीय / जिल्हा परिषदेच्या मालकींची असावी.

४. कायम स्वरूपी विक्री केंद्राची जागा मध्यवर्ती ठिकाणी असावी. (रेल्वे स्थानक, बस स्थानक, बाजाराची ठिकाणे इत्यादी)

५. कायम स्वरूपी विक्री केंद्रामध्ये विक्री गाळ्या व्यतिरिक्त प्रशिक्षण हॉल, बागबगीचा, कारंजे, लहान मुलांसाठी मनोरंजनाची साधने, कॅफेटेरिया, स्वच्छता गृह इत्यादी तदनुषंगीक बाबीचा स्थानिक परिस्थितीनुसार समावेश असावा, जेणेकरून असे केंद्र ग्राहकांसाठी एक आकर्षण केंद्र असेल.

६. कायमस्वरूपी विक्री केंद्रांची मालकी जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेची राहील.

७. कायमस्वरूपी विक्री केंद्रामधील गाळे स्वर्णजयंती ग्रामस्वरोजगार योजनेतांतर्गत लाभ घेणाऱ्या स्वयंसहायता बचत गट / स्वरोजगारी यांनाच रोटेशन पध्दतीने (प्रत्येक गटास जास्तीत जास्त २ आठवडे कालावधी पर्यंत देण्यात यावेत. सदर कालवधी वाढविण्याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी निर्णय घेऊ शकतील. तथापि कोणत्याही परिस्थितीत कायमस्वरूपी विक्री केंद्रामधील गाळे एखाद्या स्वयंसहायता बचत गट/स्वरोजगारीस कायमस्वरूपी तत्त्वावर देण्यात येणार नाही व एका वेळी जास्तीत जास्त १५ दिवसांची मुदतवाढ देता येईल.)

८. कायमस्वरूपी विक्री केंद्रांची देखभाल व दुरुस्ती जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेने करावयाची आहे.

९. या योजनेखाली करण्यात येणारा खर्च नविन उपलेखाशिर्ष २५०१- ग्रामीण विकासासाठी विशेष कार्यक्रम १०१ स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना, (०१) (०४) प्रदर्शने व कायम स्वरूपी विक्री केंद्रे बांधणे (२५०१-१९९ -३) योजनांतर्गत/दत्तमत या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येणार असून या योजनेसाठी दरवर्षी उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या तरतुदीच्या मर्यादेतच खर्च करावयाचा आहे.

१०. उपरोक्त योजना जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेमार्फत राबविली जाणार असून जिल्हा स्तरावर जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा व राज्य स्तरावर ग्राम विकास विभाग यांचे नियंत्रण राहिल.

११. या योजनेअंतर्गत केलेल्या खर्चाचे लेखे जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणांनी विहित नियमानुसार स्वतंत्रपणे ठेवणे आवश्यक राहील.

१२. या योजनेअंतर्गत केलेल्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्र जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणांनी वेळोवेळी विभागास सादर करून नियमानुसार लेखा तपासणी करून घेण्यात यावी.

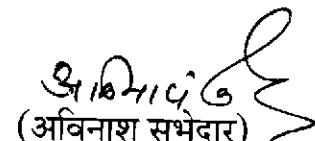
१३. योजनेवर कुठल्याही प्रकारची कायदेशीर बाब उद्भवणार नाही याची जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणांनी दक्षता घ्यावयाची आहे.

१४. या योजनेसाठी सन २००८-०९ साठी मंजुर निधी याच आर्थिक वर्षात करावयाचा आहे. खर्च न झाल्यास अखर्चित निधी प्रत्यार्पित करावयाचा आहे.

४. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने (त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.अनौसं १०/का१४४३, दि.१७.१.२००९अन्वये) व वित्त विभागाच्या सहमतीने (त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. अनौसं. १६/०९/व्यय-१५, दि. ३.२.२००९ अन्वये) निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००९०२२७१८००१८००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अविनाश सुभेदार)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रता,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
४. मा. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव,
५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-१, मुंबई,
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-२, नागपूर
७. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र-१, मुंबई,
८. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र-२, नागपूर,
९. संचालक, लेखा व कोषागारे मुंबई,
१०. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
११. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१२. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
१३. विभागीय आयुक्त, (सर्व)

१४. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, तथा अध्यक्ष, कार्यकारी समिती, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, (सर्व)
१५. उप आयुक्त (विकास) विभागीय आयुक्त यांचे कार्यालय (सर्व)
१६. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, (सर्व)
१७. सह सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय,०० मुंबई यांना त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. अनौसं.१६/०९/व्यय-१५, दि. ३.२.२००९ च्या अनुषंगाने.
१८. सह सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. अनौसं.१०/का१४४३, दि. ३.२.२००९ च्या अनुषंगाने.
१९. सर्व उप सचिव, / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
२०. अवर सचिव/ कार्यासन अधिकारी, कार्यासन क्र. योजना-३/ योजना-७ / वित्त-१
१९. निवड नस्ती, योजना-१ ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग.